

140,5) «ἐλαιον δὲ ἀμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου» Ἡπ. Ἀμαρτωλοὶ ποῦ φύγετε καὶ δίκαιοι ποῦ πάτε; (ἐπὶ θεομηνιῶν καὶ σεισμῶν. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,149) Πελοπν. (Δημητσάν. κ. ἀ.) Ἀδουλ' καὶ ἀμάστουλ' φάγαν (ἄδουλ' = ἄδολοι. Οἱ τυχόντες, γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι ἔλαβον μερίδιον) Μάδυν. Ἀμαρτωλὸς ἤφασκε κ' ἤρωσενε καὶ ὁ δίκαιος ἀποξύλωσενε (ὁ πονηρὸς σφετερισθεὶς τι τιμωρεῖται ἐλαφρότερον τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ παροιμ. καὶ μεσν. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,149 κέξ.) Νάξ. Ἐφαγε ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ κρύωσε (τὸ ρῖγος θεωρεῖται ἔνδειξις ἀμαρτίας. Πβ. καὶ ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,149) Κεφαλλ. Ἐφαγε ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ πάγωσε (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Θράκ. (Σηλυβρ.) Κωνπλ. Ἡ Γνωμ. Ὡς τῶν ἀμαρτωλῶν τῇ χώρᾳ τὸ Μάι μῆνα βρέχει (διότι ἡ βροχὴ τοῦ Μαΐου βλάπτει τὴν γεωργίαν) πολλαχ. Ὡς τῶν ἀμαρτωλῶν τῇ χώρᾳ Δουραμάνης πίσκοπος (ὅπου τὰ ἦθη εἶναι φαῦλα, ἐκεῖ εὐδοκίμουν οἱ πονηροὶ καὶ φαῦλοι. Τὸ Δουραμάνης ὄν. κύριον Τουρκικὸν ἐκ τοῦ Abd-ul-Rahman, λέγεται δὲ ἐπὶ τῆς γενικῆς σημ. τοῦ Μωαμεθανός. Τοῦ γνωμ. ὑπάρχουν πολλαὶ παραλλαγαί. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,152) Πελοπν. (Μεσσ.) Ὡς τῶν ἀμαρτωλῶν τῇ χώρᾳ ἄδικος κριτὴς καθίζει (συνών. τῷ προηγούμενῳ) Ἡπ. Ζάκ. Τῆν. Ἡ Ἀσμ.

Ἐδῶ τί θές, ἀρματωλέ, τί θές, μαγαρισμένε;

Λαγκάδ. Συνών. κολασμένος (ιδ. κολάζω). Πβ. ἀμαρτωλούτσικος. 2) Ἀτυχής, δυστυχής Πελοπν. (Λακων.): Ἀμαρτωλὸ σπῖτι (οἰκογένεια). Συνών. αὐτυχος.

Β) Οὐσ. 1) Τὸ θηλ. ἀμαρτωλή, γυνὴ ἀνήθικος, πόρνη Κεφαλλ. κ. ἀ. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Κ.Δ. (Λουκ. Εὐαγγ. 7,37) «γυνή, ἣτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός». 2) Οὐδ. πληθ. ἀμαρτωλά, οἱ ὄρχεις κατ' εὐφημισμὸν Πελοπν. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Συνών. ἀμάλαια (ιδ. ἀμάλαια χτος 1 γ), ἀρχίδια (ιδ. ἀρχίδι), ἀχαμνά (ιδ. ἀχαμνός), τρυφερά (ιδ. τρυφερός), τρυφεροῦ λλῖα (ιδ. τρυφεροῦ λλῆς). Πβ. ἀμελέτητα (ιδ. ἀμελέτης).

ἀμαρτωλούτσικος ἐπίθ. Καπ. (Συνασσ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀμαρτωλός καὶ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -οῦτσικος.

Ὁ ἀμαρτωλὸς εἰς μικρὸν βαθμὸν, ἀμαρτωλὸς πως.

ἀμαρτωλώνομαι ἀμάρτ. ἀμαρτωλώνομαι Θράκ. (Περίστασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀμαρτωλός.

Παραβαίνω τὰς ἐντολάς τῆς θρησκείας. Πβ. ἀμαρτάνω, ἀμαρτεύω.

ἀμάσητος ἐπίθ. κοιν. ἀμάστους βόρ. ιδιῶμ. ἀμάσειτος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀμάτατε Τσακων. ἀμάσειτος Θράκ. (Σαρ-εκκλ.) Ἰόνιοι Νῆσ. Κρήτ. Πελοπν. (Λακων.) Σύμ. — Λεξ. Δεὲκ Λάουνδ. ἀμάσειτος Θεσσ. κ. ἀ. ἀμάσιγος Πελοπν. (Κορινθ. Σουδεν.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀμάσητος. Ὁ τύπ. ἀμάσειτος, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ Σομ., κατὰ τὰ πολλὰ ἐπίθ. εἰς -ιστος. Τὸ ἀμάσειτους ἀπὸ τοῦ ἀμάσειτος κατ' ἀνομ.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ μὴ μασηθεὶς, ἐπὶ τροφῆς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Κατεβάζει τὸ φρεῖ ἀμάσητο. Τὸ πῆγε ἀμάσητο τὸ ψωμί κάτω κοιν. Ἐκούρτεσεν ἀμάσειτον τῇ βούκκαν ἀτ' κ' ἐλίγον

ἐπέμ'εν νὰ φουρκίεται (κατέπιεν ἀμάσητον τὸν βλωμὸν καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ πνιγῇ) Τραπ. Χαλδ. Ἀμάσειτο ἐκούρτεσε τ' ἀπιδ' τῶν ἐστάθη 'ς σὴ γούλαν ἐθε (ἀμ. κατέπινε τὸ ἀπίδιον καὶ ἐστάθη εἰς τὸν λαιμὸν του) Ὁφ. Ἡ Φρ. Πάει ἀμάσητο κάτω (δὲν ἔχω ὄρεξιν) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἡ Παροιμ. φρ. Ἀμάσειστα δὲν καταπίνονται (οὐδὲν ἔργον συντελεῖται ἄνευ παρασκευῆς) ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,152.

2) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ μασηθῇ ἔνεκα σκληρότητος ἢ τραχύτητος κοιν.: Αὐτὸ τὸ κρέας εἶναι ἀμάσητο.

Β) Μεταφ. 1) Ἐπιτόλαιος, ἀβασάνιστος, ἐπὶ λόγου Πελοπν. (Λακων.): Ἀμάσητα λόγια ποτέ σου μὴ πῆς. 2) Σαφὴς καὶ οὐχὶ διακεκομμένος, ἐπὶ λόγου (διὰ τὴν σημ. πβ. τὴν ἀντίθ. φρ. μασημένα λόγια, ἥτοι ἀσαφῆ) Πόντ. (Κερασ.): Ἀν' κ' ἔφταιξες, γιατί τὰ λόγια σ' ἀμάσειτα 'κὶ λές; ('κὶ = οὐκί = δέν).

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμάστους Στερελλ. (Ζίλιστ.) Ἀμάστου Στερελλ. (Στρομίν.)

ἀμασία ἡ, Πελοπν. (Γορτυν. Κορινθ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. μασῶ

Στέρησις τροφῆς: Φρ. Αὐτὸς ἔχει ἀμασία ἢ ἀμασίες! (στερεῖται τροφῆς, πένεται δεινῶς).

ἀμασκάλα ἡ, ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. μασκάλα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμασκάλη. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὰ ἐπίθ. γαῖτάνα, καννέλλα, καρβούνα, καρτάνα, σιδέρα κττ. ἐκ τῶν οὐσ. γαῖτάνι, καννέλλα, κάρβουνο, καρτάνα, σίδερο.

Ἡ ἔχουσα λευκὴν γραμμὴν κατὰ τὴν μασχάλην, ἐπὶ αἰγός. Πβ. ἀμασκαλίας.

ἀμασκαλᾶρι τό, ἀμάρτ. μασκαλᾶρι Εὐβ.

Τὸ οὐδ. τοῦ ἐπιθ. *ἀμασκαλᾶρις οὐσιαστικοποιηθέν.

Βοῦς παρευγενμένος εἰς τὸ ζεῦγος ἄλλων βοῶν: Αὐτὸ τὸ βόδι θὰ τὸ βάλω μασκαλᾶρι. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Μασκαλᾶρις Εὐβ. Μασκαλέρις Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Πβ. ἀμασκαλῖαρις.

ἀμασκαλᾶτος ἐπίθ. Κρήτ. μασκαλᾶτος Κρήτ. Νάξ. Σύμ. Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμασκάλη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Ὁ ἔχων περὶ τὴν μασχάλην χρῶμα διάφορον, συνήθως ἐπὶ αἰγός, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προβάτου ἐνθ' ἄν.: Μασκαλᾶτο πρόβατο Χίος

ἀμασκαλατόψαρος ἐπίθ. ἀμάρτ. μασκαλατόψαρος Κρήτ.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀμασκαλᾶτος καὶ ψαρός.

Ὁ γενικῶς μὲν ἔχων χρῶμα ψαρόν, περὶ δὲ τὴν μασχάλην διάφορον, συνήθως ἐπὶ αἰγός. Πβ. ψαρομάσκαλος.

ἀμασκαλεᾶ ἡ, Μῆλ. ἀμοσκαλεᾶ Κεφαλλ. ἀδασκαλεᾶ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμασκάλη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,254.

Ποσότης δυναμένη νὰ περιληφθῇ ὑπὸ τὴν μασχάλην ἐνθ' ἄν.: Μιὰ ἀμασκαλεᾶ χορτάρι Κεφαλλ. Συνών. ἀμασκαλωσιὰ 4.

